

Asia Kirjalliseen teokseen liittyvät tekijänoikeuskysymykset
Hakija S
Annettu 04.03.2003

LAUSUNTOPYYNTÖ

S (jäljempänä hakija) on 26.11.2002 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa tekijänoikeuskysymyksistä, jotka koskevat hänen laatimaansa kirjaa "R" sekä M:n teatterissa esitettävää, kirjailija O:n kirjoittamaa näytelmää "A".

Hakija kertoo julkaisseensa omakustanteisesti kirjan "R" kolmen vuoden tutkimus- ja haastattelutyön tuloksena. Kirja kertoo ruhtinatar D:n elämäntarinan. Hakija kertoo keränneensä suurimman osan aineistosta ruhtinattaren aikaisilta M:n kaupungissa asuvilta ihmisiltä sekä ruhtinattaren elossa olevilta sukulaisilta. Tarina perustuu tiettyihin faktoihin, joita hakija kertoo täydentäneensä omalla luovalla panoksellaan lisäämällä mukaan henkilöiden kuviteltuja ajatuksia, tuomalla tarinaan mukaan fiktiivisiä henkilöitä sekä kuljettamalla päähenkilöä M:n kaupungin ympäristössä.

M:n teatterissa sai 09.11.2002 ensi-iltansa näytelmä "A". Hakijan mukaan näytelmä on laitettu kokonaisuudessaan O:n nimiin, vaikka tarina perustuu käytännössä katsoen kokonaan hakijan kirjaan tapahtumiseen, fiktiivisine henkilöineen, ruhtinattaren päähän pistettyine ajatuksineen ja juonenkäänteineen.

Hakija kertoo, ettei O ole missään näytelmän tekovaiheessa ottanut hakijaan yhteyttä eikä kysynyt lupaa hakijan teoksen lainaamiseen. O on lausuntopyynnön mukaan julkisuudessa sanonut hakijan kirjan toimineen näytelmänsä ainoana lähdeteksena. Hakijan nimeä ei ole myöskään mainittu teatterin tiedotteissa tai esityksen käsiohjelmassa.

Hakijan mielestä O:n näytelmässä on lainattu hakijan teosta suoraan ja hakijan tekijänoikeutta loukattu. Hakija pyytääkin nyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa siitä, onko O rikkonut tekijänoikeuslakia ja loukannut hakijan tekijänoikeutta lainatessaan materiaalia hakijan kirjasta "R" näytelmänsä "A".

Sekä alkuperäiskirja että näytelmän käsikirjoitus ovat tekijänoikeusneuvostolle osoitetun lausuntopyynnön liitteenä.

VASTINEET

Tekijänoikeusneuvosto on varannut kirjailija O:lle sekä M:n teatterille mahdollisuuden vastineen antamiseen.

Kirjailija O:n vastine

O on todennut 09.12.2002 päivätyssä vastineessaan seuraavaa.

M:n Teatteri tilasi O:lta puhelimitse näytelmän D:stä keväällä 2001 ja lähetti tästä todellisuudessa olemassa olleesta ruhtinattaresta faktatietoja varten S:n laatiman kirjasen ”R”.

O kertoo, että hän oli syksystä 1998 lähtien tutkinut ja kirjoittanut toista, melko samantyyppistä elämäntarinaa. Se kertoo Z:sta ja hänen perheestään, joka emigroitui Venäjältä Nizzaan. Perheestä fiktioitu tarina on ilmestynyt kolmena romaanina, yhteensä n. 1700 sivua. Juonirunkona on Z:n elämä ja luhistuminen rikkaudesta kuolemaan yksinäisenä ja varattomana.

D:n elämäntarinalle oli hyvin samanlainen, eikä ainoa. Sen vuoksi aiheeseen tarttuminen ei aluksi tuntunut O:sta houkuttelevalta. O kuitenkin keräsi elämäkertatiedot S:n kirjasta, kuten hän kertoo olevansa tottunut käyttämään valmiiksi tutkittuja faktoja tuhansista lähdeaineista, joita hän on 31-vuotisen kirjailijanuransa aikana hyödyntänyt. S:n omat arvailut tapahtumista ja ihmisten ajatuksista O kertoo työntäneensä luonnollisesti heti syrjään. Se, että S:n historiikissa olisikin fiktiivisiä henkilöitä, kuten S lausuntopyynnössään antaa ymmärtää, on O:lle täysin uusi asia ja tuntuu omituiselta dokumentointiin ilmeisesti pyrkivässä tekstissä.

D:n elämä sinänsä ei riittänyt draamaksi, vaan O kertoo päättäneensä yrittää kehitellä elämäkertatiedoista mahdollisimman todennäköisen, mutta draaman vaatimukset täyttävän tarinan. Näin näytelmästä ”A” alkoi kehkeytyä kertomus nuoresta ruhtinattaresta, johon rakastuu neljä miestä.

S:n tekstissä mainituista seikoista O kertoo elämäkertatietojen lisäksi käyttäneensä tosiasiatiedoiksi käsittämiään mainintoja siitä, että D antoi sirotella sokeria teille ja poluille, että D puolisoineen osti Anttolanhovin ja rakennutti uuden päärakennuksen ja menetti sen, että uskottu mies myi Talin kartanon omaan laskuunsa, että loppu varallisuus kului Pariisissa, että ruhtinas kuoli ajaessaan hevosella ja että pojaltaan saamansa turkin ruhtinatar vaihtoi lehmään. O:n käsityksen mukaan nämä olivat ja ovat tosiasiatietoja, joihin tutkimuksen tekijälle ei synny tekijänoikeutta.

Itse näytelmän esityksessä lainataan S:n kirjan tekstiä vain muutaman lauseen osalta, eli S:n lainausta sosiaaliviranomaisen raportista, joka lienee alkuperäisen arkistokappaleen kanssa yhdenpitävä. Eräitä tarinoita ruhtinattaresta O kertoo kuulleensa M:n kaupungissa asuvilta appivanhemmiltaan ja mieheltään.

Sikäli kuin O tosiasioiksi käsittämät tiedot ovatkin S:n keksintöä, O kertoo olevansa pahoillaan siitä, että häntä on johdettu lähteen käytössä harhaan. O kertoo yrittäneensä pysyttäytyä historiallisessa totuudessa niin tiukasti kuin se oli draaman toimivuuden kannalta mahdollista. Olivatpa S:n esittämät elämäkertatiedot totta tai keksittyä, O toteaa vastineessaan käyttäneensä niitä normaalin lähteen tapaan. Neljä vuotta kestänyt aikaisempi kirjoitusprojekti antoi valmiin pohjan D:n tilanteen ymmärtämiselle.

O kertoo, että näytelmää kirjoittaessaan hänellä ei ollut mitään tietoa S:n olemassaolosta tai asuinpaikasta, ja jos olisikin ollut, O ei olisi halunnut haastatella häntä enempää, sillä liian täsmällinen tieto fiktion hahmon esikuvasta kahlitsee ja johtaa taiteellisesti harhaan. Käsikirjoitukseen O lisäsi näytelmän nimen alle maininnan siitä, että se perustuu D:n elämäkertatietoihin. Lähde, josta O oli tiedot poiminut, O ei katsonut aiheelliseksi mainita, sillä hän ei yksilöi lähteitään muissakaan historialliseen aikaan liittyvissä teoksissaan.

O toteaa vastineessaan, että "A:n" pohjana oleva tietous on peräisin aikaisemman kirjoitusprojektin sadoista erikielisisistä lähteistä ja "M" -trilogian (yhteensä n. 1600 s.) taustojen tutkimisesta. Kyseinen trilogia kuvaa Suomen syntyä ja ensimmäistä tasavaltaa sekä pietarilaislähtöistä paronitarta vuosina 1911-1939.

Tieto O:n tulevasta näytelmästä annettiin teatterista lehdistölle keväällä 2001. Syyskuun 16. päivänä 2002 O toteaa kertoneensa näytelmän lukuharjoitusten jälkeen pidetyssä lehdistötilaisuudessa muun muassa, että ruhtinattaren elämäkertatietojen lähteenä on ollut S:n kirja. Saman tiedon O kertoo antaneensa kaikissa haastatteluissa. S:lla olisi siten ollut halutessaan aikaa ja tilaisuus ottaa yhteyttä teatteriin ja O:hon.

08.11.2002 M:n teatterin tiedottaja kysyi puhelimitse O:lta, saako näytelmän tekstin antaa luettavaksi S:lle. O ei nähnyt tähän mitään estettä, sillä näytelmä oli julkaistu Näytelmäkirjailijaliiton välityksellä eikä siinä ollut mitään salattavaa. O ei siten ihmetellyt, ettei S ottanut yhteyttä.

Seuraavana päivänä eli lauantaina 09.11.02 kansalaisopisto järjesti M:n teatterissa tilaisuuden, jossa O esitteli näytelmää ja muuta tuotantoaan. Tässä tilaisuudessa O kertoo kysyneensä yleisön edessä paikalle saapuneilta D:n jälkeläisiltä, pitävätkö S:n kirjassa esitetyt elämäkertatiedot paikkansa. Omaiset sanoivat tietojen olevan oikeita ja

heiltä lähtöisin. Jonkin ajan kuluttua yleisön joukosta ponnahti seisomaan mies, joka esittäytyi S:ksi ja ryhtyi hyvin kiihtyneenä syyttämään O:ta tekijänoikeuksiensa rikkomisesta.

O toteaa vastineessaan, että tilanne oli hyvin hämmäntävä. O kertoo ilmoittaneensa yleisölle, mikä oli asioiden oikea laita: elämäkertatiedot eivät ole tutkijan omaisuutta eivätkä tekijänoikeuden suojaamia. Tutkijalle ei synny tekijänoikeutta tutkimuksen yhteydessä julkaistuihin faktatietoihin, vaan tutkija nimenomaan asettaa ne tutkimuksensa julkaistessaan yleiseen käyttöön. O kertoo sanoneensa myös, että "A" on hänen 54. kaunokirjallinen teoksensa, mistä voi päätellä, ettei O tarvitse toisten tarinoita, vaan hän kehittelee ne itse.

O kertoo pyytäneensä ruhtinattaren omaisia apuun, ja he kävivätkin puhumassa S:lle muistuttaen, että hänen tietonsa olivat peräisin heiltä, eivät S:n omaisuutta. Samoin O kertoo pyytäneensä muun muassa M:n teatterin johtajaa ja tiedottajaa keskustelemaan itsensä loukatuksi tuntevan S:n kanssa ja pahoittelemaan, ettei teatteri huomionnut hänen henkilöään muutoin kuin kutsumalla hänet kantaesitykseen.

O kertoo tarkistaneensa elämäkertatietojen käyttämistä koskevan asian vielä puhelimitse Suomen Näytelmäkirjailijaliitosta, josta sanottiin materiaaliin perehtymisen jälkeen, ettei tekijänoikeutta ole rikottu, mutta että M:n teatteri olisi voinut hyvien tapojen nimissä ottaa yhteyttä S:ään ja kertoa näytelmäsuunnitelmasta, mikä tieto tosin annettiin julkisuuteen siis jo keväällä 2001.

O toteaa, että lausuntopyynnössä annetaan ilmeisesti ymmärtää, ettei S:n kirjanen olisikaan tutkimus tai historiikki ja dokumentaatio, vaan fiktiivinen tarina. O on mielestään kyennyt erottelemaan S:n tekstistä kirjoittajan omat pohdinnat ja oletukset. Sikäli kuin hänen todenmukaisina elämäkertatietoina esittämänsä seikat ovatkin jotain muuta, O ei mahda asialle mitään, eikä hän ole ollut näytelmää kirjoittaessaan asiasta tietoinen. O:ta ei ole koskaan aikaisemmin missään eikä mitenkään syytetty tai epäilty toisen tekijän tekstin tai muun tuotteen väärinkäytöstä, eikä O pidä kirjallista varkautta hyväksyttävänä.

M:n teatterin vastine

M:n teatteri on todennut 13.12.2002 päivätyssä lyhyessä vastineessaan, että kirjailija O mainitsee näytelmänsä käsikirjoituksen nimilehdellä, että näytelmä perustuu D:n elämäkertatietoihin. Tämän kirjailijan antaman tiedon M:n teatteri on julkaissut myös käsiohjelmassa.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt lausuntopyynnön ja esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Kirjallisina teoksina suojataan sekä kaunokirjallisia että selittäviä kirjallisia esityksiä.

Kirjallisen tai taiteellisen tuotteen on tekijänoikeussuojaa saadakseen yllettävä teostasoon eli ylitettävä ns. teoskynnys, eli sen on oltava itsenäinen ja omaperäinen tekijänsä henkisen luomistyön tulos. Itsenäisyys- ja omaperäisyysvaatimuksen katsotaan yleensä täyttyvän, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu työhön ryhtyessään olisi tehnyt samanlaista teosta. Tekijänoikeussuojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Tekijänoikeussuojaa ei katsota olevan syytä antaa sellaiselle tuotteelle, joka on syntynyt täysin mekaanisen työskentelyn tuloksena tai kopioimalla jo olemassa olevia tuotteita.

Kirjallisten teosten kohdalla teoskynnys on melko alhainen. Kirjallisia teoksia ovat esimerkiksi romaanit, muistiot, raportit ja lehtiartikkelit. Ratkaisu siitä, ylittääkö jokin kirjallinen tai taiteellinen tuote teostasoon, tehdään tapauskohtaisella harkinnalla.

Tekijänoikeudella suojataan teoksen ilmaisumuotoa. Sen sijaan teoksen aihetta, aiheen käsittelyä ohjaavaa metodia, teemaa, ideaa, periaatetta tai teokseen sisältyviä yksittäisiä tietoja ei suojata. Tekijänoikeus suojaa esimerkiksi sellaista kirjallisen teoksen ilmaisumuotoa, jossa tekijän persoonallinen luomistyö ilmenee, muttei pelkästään teoksen aihetta tai aiheen käsittelyyn vaikuttavaa metodia. Myös kirjallisessa teoksessa esitettyjen väittämien ja tietojen asiasisältö jää tekijänoikeussuojan ulkopuolelle.

Tekijänoikeus suojaa teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena.

TekijäL 2 §:n mukaan tekijänoikeus tuottaa, TekijäL 2 luvussa säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.

TekijäL 2 §:n 3 momentin mukaan teos saatetaan yleisön saataviin, kun se esitetään julkisesti tai kun sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrattavaksi

tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levitetään yleisön keskuuteen tai näytetään julkisesti.

Kiellettyä on siten tekijänoikeudella suojatun teoksen tai sen teostasoon yltyvän osan kopioiminen muuttamattomana tai muutettuna oman työn osaksi ja tällaisen suojatun teoksen tai sen osan saattaminen yleisön saataviin. Tietyissä tapauksissa teoksen osan käyttäminen ilman tekijän lupaa voi kuitenkin olla sallittua TekijäL 2 luvun rajoitussäännösten, kuten esimerkiksi TekijäL 22 §:n sitaattioikeutta koskevan säännöksen, nojalla.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään TekijäL 3 §:ssä. Sen mukaan tekijän nimi on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappaleita tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin (ns. isyysoikeus). Lisäksi säännöksessä kielletään teoksen muuttaminen tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa loukkaavalla tavalla tai teoksen saattaminen yleisön saataviin sanotuin tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä (ns. respektioikeus).

Tekijänoikeus syntyy aina teoksen tekijälle eli fyysiselle henkilölle. Tekijänoikeus on TekijäL 43 §:n mukaan voimassa, kunnes tekijän kuolinvuodesta on kulunut 70 vuotta.

Teoksen muunteleminen ja vapaa muuttaminen

TekijäL 4 §:n 1 momentin nojalla sillä, joka on kääntänyt teoksen, muunnellut sitä tai saattanut sen toiseen kirjallisuus- tai taidelajiin, on tekijänoikeus teokseen tuossa muunnellussa muodossa. Myös muuntelijan panoksen on suojaa saadaksesen osoitettava omaperäisyyttä. Muuntelijan oikeus kattaa vain hänen oman suorituksensa, eikä se rajoita tekijänoikeutta alkuperäiseen teokseen. Muunnelman tekeminen tekijänoikeussuojaa saavasta teoksesta sekä sen saattaminen yleisön saataviin edellyttää alkuperäisen teoksen tekijän suostumusta. Kappaleiden valmistaminen TekijäL 4 §:n 1 momentin nojalla suojaa saavasta muunnelmasta sekä muunnelman saattaminen yleisön saataviin edellyttää sekä alkuperäisen teoksen tekijän että muuntelijan suostumusta.

TekijäL 4 §:n 2 momentin mukaan "jos joku teosta vapaasti muuttaen on saanut aikaan uuden ja itsenäisen teoksen, ei hänen tekijänoikeutensa riipu tekijänoikeudesta alkuperäiseen teokseen." Tällaiseen hyödyntämiseen ei tarvita alkuperäisen teoksen oikeudenhaltijan suostumusta. Edellä mainitussa säännöksessä itse asiassa todetaan se tekijänoikeuden perusperiaate, että itsenäiset luomistyön tuotteet ovat tekijänoikeudella suojattuja.

Lain 4 §:n 2 momentin säännöstä on perusteltu TekijäL:n esitöissä seuraavasti: "Asian luonnosta johtuu, että kirjallinen ja taiteellinen luomistyö saa yleensä vaikutteita samalla alalla tapahtuneesta vanhemmasta tuotannosta eikä sen vuoksi ole siitä kokonaan riippumaton. (--). Aikalaiset ja

jälkipolvet käyttävät hyväkseen olemassa olevia tyylipiirteitä, aatteita ja taiteellisia vaikutteita ja näillä on hedelmöittävä vaikutus heidän työhönsä. Tämä kaikki on täysin luonnollista eikä sille voida asettaa kieltoa. Milloin uusi teos täyttää itsenäisyyden ja omaperäisyyden vaatimukset, täytyy tekijän, vaikkakin hän sitä muovaillessaan on äsken mainitussa mielessä käyttänyt hyväkseen aikaisempaa teosta, saada luomukseensa itsenäinen tekijänoikeus." (Komiteanmietintö 1953:5. Ehdotus laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiin, s. 50)

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että jos muutetussa muodossa valmistetussa teoksessa on kyse samasta teoksesta kuin alkuperäisteos, alkuperäisteoksen tekijällä tai tekijänoikeuden haltijalla on määräysvalta myös ko. uusien teosten suhteen. Jos teokset mielletään samoiksi, tekijänoikeuden loukkauksen voidaan yleensä katsoa tapahtuneen. (Haarmann, Pirkko-Liisa: Tekijänoikeus & lähioikeudet, s. 76 ja 88)

Yksityiskohtaisten sääntöjen antaminen siitä, miten raja vapaan luomisen ja muuntelemisen välillä käytännössä on vedettävä, on varsin vaikeaa. Riidanalaisissa tapauksissa rajanveto jää lain esitöiden mukaan oikeuskäytännön varaan, jolloin tuomioistuimen on vapaasti harkittava kaikki asiaan vaikuttavat seikat. (Komiteanmietintö 1953:5. Ehdotus laiksi tekijänoikeudesta kirjallisiin ja taiteellisiin teoksiin, s. 50. Oesch, Rainer: Bildcitat, NIR 1997, s. 442-)

Oikeuskäytännöstä voidaan mainita korkeimman oikeuden ratkaisu 1979 II 64. Tapauksessa A oli maalannut taulun käyttäen esikuvanaan B:n valmistamaa julkistettua valokuvaa sekä asettanut sen julkisesti näytteille ja myytäväksi. Korkeimman oikeuden ratkaisun mukaan maalausta ja valokuvaa toisiinsa verrattaessa oli ilmeistä, ettei maalaus ollut voinut syntyä valokuvasta riippumatta. Muun muassa töissä kuvattujen lasten asennot ja vaatetus sekä osaksi tausta osoittivat huomattavia yhtäläisyyksiä. Toisaalta valokuvassa ja maalauksessa oli myös olennaisia eroavuuksia, etenkin lasten ilmeissä ja siinä, ettei maalaus ollut valokuvan tapaan yksityiskohtia tarkasti kuvaava. Huomioon ottaen, ettei A:n oikeus valmistamaansa valokuvaan koskenut sen aihetta ja että maalauksen ja valokuvan valmistusmenetelmien erilaisuudesta johtuen kuvaannollisesti vähäisetkin eroavuudet vaikuttivat olennaisesti kokonaisvaikutelmaan, korkein oikeus ei pitänyt B:n maalausta A:n valokuvan kappaleena, vaan valokuvan pohjalta syntyneenä itsenäisenä teoksena. B:n ei katsottu toimellaan loukanneen A:n tekijänoikeutta.

Lausuntopyynnössä tarkoitettu hakijan kirja ja O:n näytelmä

Hakija on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle sekä kirjansa "R" että O:n näytelmän "A". Tekijänoikeusneuvosto on tutustunut tähän aineistoon ja toteaa seuraavaa.

Hakijan kirja ja O:n näytelmä eivät tekstejä rinnakkain tarkastellen ja vertaillen muistuta kirjalliselta muodolta toisiaan.

Hakijan kirja on historiikki, jossa on kerrottu kronologisessa järjestyksessä D:n ja hänen perheensä elämästä ja tapahtumista. Nämä elämäkertatiedot on yhdistelty Suomen ja paikallishistoriaan sekä historiallisiin tapahtumiin. Kirjassa on varsin paljon kuvitusta (sekä piirroksia että valokuvia D:n suvun jäsenistä sekä suvulle kuuluneista rakennuksista ja esineistöä). Kirja on pituudeltaan 110 sivun mittainen, josta kuvien osuus on muutamia kymmeniä sivuja.

O:n näytelmä on tavanomainen näytelmän käsikirjoitus, jonka alussa ennen näytelmän varsinaista tekstiä (replikkejä) on lueteltu näytelmän roolit sekä annettu joitakin ohjeita näytelmän toteuttamiseksi. Näytelmän kansilehdellä on maininta siitä, että se perustuu D:n elämäkertatietoihin. Näytelmän pituus on 138 sivua.

Hakijan kirjalle ja O:n näytelmälle on tekijänoikeusneuvoston käsityksen mukaan yhteistä ainoastaan se, että niissä on sama aihe eli ruhtinatar D ja hänen elämänsä. Hakijan kirjassa on neuvoston käsityksen mukaan pyritty kertomaan kronologisessa järjestyksessä faktatietoja ruhtinattaren elämästä kytkemällä ne historiallisiin tapahtumiin. O:n näytelmään on puolestaan poimittu joitakin ruhtinattaren elämän tapahtumia eli historiallisia faktatietoja, joita on romantisoitu ja kirjoitettu puhtaasti fiktiiviseen muotoon omaperäisellä tavalla ja ilman, että hakijan kirjan tekstiä tai osia siitä olisi kopioitu enemmän kuin on ollut tarpeen faktatietojen välittämiseksi.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

TekijäL 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Kirjallisina teoksina suojataan sekä kaunokirjallisia että selittäviä kirjallisia esityksiä.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että sekä hakijan kirja "R" että O:n näytelmä "A" ovat kirjallisia teoksia, joka saavat tekijänoikeussuojaa TekijäL 1 §:n nojalla. Teoksen tekijällä on teokseen TekijäL 2 §:ssä ja 3 §:ssä tarkoitetut oikeudet. Näiden oikeuksien sisältöä on käsitelty tarkemmin jo edellä.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että tekijänoikeus suojaa tekijänoikeussuojaa saavaa teosta kokonaisuutena sekä sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tekijän yksinoikeuden piiriin kuuluu kappaleiden valmistaminen koko teoksesta tai sen tekijänoikeussuojaa saavasta osasta ja koko teoksen tai sen tekijänoikeussuojan piirissä olevan osan saattaminen yleisen saataviin siten kuin TekijäL 2 §:ssä säädetään. Sen sijaan teoksen aihetta, teemaa, ideaa, periaatetta tai teokseen sisältyviä tietoja ei suojata tekijänoikeudella. Täten esimerkiksi kirjallisessa teoksessa

esitettyjen väittämien ja tietojen asiasisältö jää tekijänoikeussuojan ulkopuolelle, eikä niiden käyttäminen kuulu teoksen tekijän yksinoikeuden piiriin.

Tekijänoikeusneuvosto on tutustunut sille toimitettuun aineistoon ja toteaa, että O:n näytelmässä on käytetty historiallisia tosiasiatietoja ruhtinatar D:n elämästä. Tekijänoikeusneuvostolle toimitetusta aineistosta ilmenee, että O on käyttänyt näiden tietojen lähteenä hakijan kirjaa. Tekijänoikeusneuvosto toteaa myös, että O:n näytelmän teksti ei edellä selostetuin tavoin muistuta hakijan kirjaa muutoin kuin että niissä on käsitelty samaa henkilöä eli ruhtinatar D:tä ja hänen elämänsä tapahtumia.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, kuten jo edeltä ilmenee, että jossakin kirjallisessa teoksessa esitettyjen väittämien ja tietojen asiasisältö jää tekijänoikeussuojan ulkopuolelle, eikä niiden käyttäminen kuulu teoksen kirjoittajan yksinoikeuden piiriin. Vastauksena hakijan kysymykseen tekijänoikeusneuvosto toteaa, että O ei ole loukannut hakijan tekijänoikeutta käyttäessään näytelmässään "A" edellä selostetuin tavoin hakijan kirjassa "R" esitettyjä tietoja.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Hertta Hartikainen

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Katariina Sorvari, Stig Henriksson, Päivi Liedes, Valtteri Niiranen, Tuula Hämäläinen, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Salomaa, Tiina Ryhänen, Kai Nordberg ja Arto Alaspää.